

**Ensenyament i aprenentatge del coneixement del
medi natural, social i cultural**

Codi: 102046

Crèdits: 10

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500798 Educació Primària	OB	2	A

Professor/a de contacte

Nom: Victor Lopez Simo

Correu electrònic: victor.lopez@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent

Maria Espinet Blanch

Gustavo Alonso Gonzalez Valencia

Roser Canals Cabau

Beatriz Ximena Cantero Riveros

Carles Anguera Cerarols

Victor Lopez Simo

Francisco Gil Carmona

Prerequisits

Objectius

- Analitzar el currículum d'Educació Primària en relació al Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural.
- Interpretar el currículum en funció dels diversos criteris que es poden tenir en compte per seleccionar, organitzar o seqüenciar els continguts escolars relatius a l'estudi de la natura i la societat.
- Identificar i valorar les aportacions de les ciències experimentals a l'ensenyament i l'aprenentatge, per a la definició d'una ciència escolar.
- Identificar i valorar les aportacions de les ciències socials, la geografia i la història a l'ensenyament i l'aprenentatge, per a la construcció a l'escola d'un espai geogràfic, d'un temps històric i d'uns estudis socials a l'escola.

- Valorar la igualtat entre tots els éssers humans incorporant la perspectiva de gènere.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Comprendre els principis bàsics de les ciències socials.
- Comprendre els principis bàsics i les lleis fonamentals de les ciències experimentals (Física, Química, Biologia i Geologia).
- Conèixer el currículum bàsic de les ciències socials.
- Conèixer el currículum escolar d'aquestes ciències.
- Conèixer les àrees curricular de l'Educació Primària, la relació interdisciplinària entre elles, els criteris d'avaluació i el cos de coneixements didàctics entorn als procediments d'ensenyament i aprenentatge respectius.
- Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure l'adquisició de competències bàsiques en els estudiants.
- Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències corresponents als estudiants.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els models d'ensenyament de les ciències socials en el desenvolupament del currículum de Coneixement del Medi.
2. Aplicar els models de les ciències experimentals en el desenvolupament del currículum de Coneixement del Medi.
3. Demostrar que s'identifiquen, es practiquen i es defensen actituds d'igualtat de gènere.
4. Demostrar que s'identifiquen, es practiquen i es defensen actituds de sostenibilitat enfront del món natural.
5. Demostrar que s'identifiquen, es practiquen i es defensen els drets humans com a coneixement i instrument per a la convivència.
6. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.
7. Identificar i analitzar els aspectes d'interdisciplinarietat presents al currículum, tenint en compte aspectes dels continguts, de la metodologia d'ensenyament i dels processos d'aprenentatge de les ciències socials i experimentals.
8. Identificar les finalitats, continguts i estructura de les ciències experimentals en el currículum de medi natural a l'educació primària.
9. Identificar les finalitats, continguts i estructura de les ciències socials en el currículum de medi social a l'educació primària.
10. Relacionar correctament els continguts de Coneixement del Medi amb les possibles aportacions a les competències corresponents.
11. Saber dissenyar seqüències didàctiques i avaluar-les, a partir de recursos didàctics coherents.
12. Saber interpretar els continguts de Coneixement del Medi i avaluar els aprenentatges amb materials curriculars i recursos pertinents.
13. Ser capaç d'utilitzar el coneixement social per interpretar i actuar sobre els fenòmens de la vida quotidiana.
14. Ser capaç d'utilitzar els models bàsics de les ciències experimentals per interpretar i actuar sobre els fenòmens de la vida quotidiana.
15. Ser capaç de desenvolupar en l'alumnat competències bàsiques a partir del currículum de Coneixement del Medi.

Continguts

- Finalitats de l'ensenyament i aprenentatge del medi natural i social.
- L'evolució del Currículum de Coneixement del Medi a l'escola primària, la seva estructura i característiques actuals.
- Les competències a l'àrea de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural.
- Globalització, interdisciplinarietat i transdisciplinarietat en l'estudi del medi natural i social. Les sortides i el treball de camp.
- Tipologies de continguts i criteris de selecció en la ciència escolar.
- Tipologies de continguts i criteris de selecció en els estudis socials.
- La seqüenciació de les activitats en el Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural
- L'avaluació a l'àrea de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural. Gestió d'aula, treball interactiu i cooperatiu
- Caracterització de la ciència escolar: una ciència que ensenya a pensar, a fer, a comunicar i a regular.
- El treball experimental.
- Aproximació a la modelització en l'ensenyament de les ciències.
- Introducció als models d'ensenyament de l'espai geogràfic.
- Introducció als models d'ensenyament del temps històric.
- Les aportacions de les ciències socials a l'ensenyament i l'aprenentatge: els estudis socials a l'escola.

Metodologia

Aquesta assignatura s'ha planificat tenint en compte que hi haurà:

- exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari

- debats i discussions en grups reduïts per part de l'alumnat per analitzar i elaborar informes d'avaluació, estudi i/o resolució de casos

- aprenentatge cooperatiu per part de l'alumnat per aprofundir en els continguts i temàriques treballades durant les exposicions magistrals

- una sortida a Empuries de dos dies de durada, pels grups 21 i 31 dies el 2 i 3 d'abril de 2024, i pels grups 41 i 71 els dies 16 i 17 d'abril. L'assistència a la sortida és obligatòria, i si per causa justificada (laboral o salut) l'alumnat no pugui assistir, hi harà un treball alternatiu. El preu aproximat es de 50 euros, i inclou la pensió completa a l'Alberg d'Empuries.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
(gran grup) Exposicions del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.	43	1,72	2, 11
(gran grup) Treball de camp - sortida al medi	15	0,6	

(petit grup= Espai de treball en grup reduït tutoritzat pel professorat per analitzar o elaborar materials curriculars, lestudi i/o resolució de casos, activitats de camp i/o laboratori, per aprofundir en les temàtiques proposades.	25	1
---	----	---

Tipus: Supervisades

Revisió i avaluació dels treballs realitzats (informes, estudis de cas, pòsters, exposicions, pràctiques de laboratori, treballs de camp...)	42	1,68
--	----	------

Tipus: Autònomes

Anàlisi de lectures i propostes d'innovació didàctica, realització d'informes, disseny d'activitats, anàlisi i resolució de casos.	125	5
--	-----	---

Avaluació

L'avaluació continuada de l'assignatura inclou:

1. Examen final del 1r semestre el 23/01/2024 (Individual - 25% assignatura): Comptarà de 2 parts, una corresponent als continguts de medi natural i l'altra corresponent als continguts de medi social i cultural.
2. Examen final del 2n semestre el 28/05/2024 (Individual - 25% assignatura): Inclourà preguntes sobre disseny didàctic i interdisciplinarietat al medi natural, social i cultural.
3. Seminaris (Grupal - 25% assignatura): El professorat sol·licitarà al llarg del curs tasques associades al seminaris que caldrà lliurar al Campus Virtual. En cas de no lliurar-se a temps una entrega, aquesta constarà amb un valor de 0, i farà mitjana amb la resta d'entregues.
4. Projecte Empúries (Grupal - 25 % assignatura): Es presentarà durant el mes de maig de 2024, i que inclou la qualificació del treball escrit i la seva presentació oral, així com la realització d'activitats prèvies, durant i posteriors a la visita a Empúries.

Per poder aprovar l'assignatura a través de l'avaluació continuada cal:

- Haver assistit al 80% de sessions corresponents a seminaris, laboratoris i sortides.
- Haver obtingut un 5 o més tant els Seminaris com el Projecte Empúries o, en casos excepcionals i justificats, haver lliurat tasques equivalents pactades amb el professorat de l'assignatura.
- Tenir una mitjana igual o superior a 5 entre els dos exàmens (1r i 2n semestre). En cas contrari, caldrà presentar-se a un únic examen de recuperació de l'assignatura el 18/06/2024, que inclourà continguts tant del 1r com del 2n semestre. La nota màxima d'aquest examen de recuperació és 5.
- No incorrer en pràctiques fraudulentos o poc ètiques en la realització de tasques, així com complir la normativa de seguretat al laboratori o a les sortides.

En cas d'avaluació única de l'assignatura, la convocatòria per a l'avaluació serà el 28/05/2024, i comptarà amb tres apartats:

- Examen únic (Individual - 50% assignatura), que comptarà amb 3 parts: continguts de medi natural, continguts de medi social, i continguts sobre disseny didàctic i interdisciplinarietat. La nota conjunta de la prova ha de ser de 5 sobre 10, amb una nota mínima de 4 sobre 10 en cadascuna de les parts.
- Seminaris (Individual - 25% assignatura), que inclourà el lliurament del conjunt de tasques sol·licitades pels docents al llarg del curs en un únic document. Els criteris de correcció i qualificació de treball seran equivalents als utilitzats en el format d'avaluació continua, però s'hi afegirà una petita presentació oral del document que demostrï l'autoria i l'autenticitat dels aprenentatges.
- Projecte Empúries (Individual - 25 % assignatura): Inclou la qualificació del treball escrit i la seva presentació oral, així com evidències gràfiques de la visita a Empúries en dates prèvies a l'entrega del treball.

Per poder aprovar l'assignatura a través de l'avaluació única cal:

- Aprovar per separat cadascun dels tres apartats (Examen, Seminaris i Projecte Empúries). En cas no aprovar l'examen, és pot optar a la recuperació de l'examen el 18/06/2024 conjuntament amb l'alumnat d'avaluació continuada.

- No incorrer en pràctiques fraudulentres o poc ètiques en la realització de tasques, així com complir la normativa de seguretat al laboratori o a les sortides.

Finalment, en cas d'avaluació de síntesis, per aprovar l'assignatura cal:

- Haver entregat 2/3 de les tasques demandades en cursos anteriors.
- Aprovar l'examen el 28/05/2024, que comptarà amb 3 parts: continguts de medi natural, continguts de medi social, i continguts sobre disseny didàctic i interdisciplinarietat. La nota conjunta de la prova ha de ser de 5 sobre 10, amb una nota mínima de 4 sobre 10 en cadascuna de les parts. En cas de aprovar-lo, és pot optar a la recuperació de l'examen el 18/06/2024 conjuntament amb l'alumnat d'avaluació continuada.
- No incorrer en pràctiques fraudulentres o poc ètiques en la realització de tasques.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació individual dels coneixements adquirits (inclou prova escrita de síntesis o examen. Bloc 1, individual)	50%	0	0	1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Presentació de l'anàlisi fet sobre el treball de camp, les sortides i la interdisciplinarietat (Bloc 2, grupal)	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Realització dels informes pertinents a cadascun dels continguts a treballar (Bloc 3, grupal)	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Bibliografia

Bale, J. (1989). *Didáctica de la geografía en la escuela primaria*, Madrid: MEC/Morata.

Batllori, R. (1995). Percepció i representació de l'espai. Una didàctica de l'espai. *Guix*, 208: 5-11.

Benejam, P. (1997). Las finalidades de la educación social. Benejam, P. y Pagès, J. (coord.) (1997). *Enseñar y aprender Ciencias Sociales, Geografía e Historia*. Barcelona, ICE / Universidad de Barcelona / Horsori, 33-51.

Benlloch, M. et al. (2005) *Curs per a l'actualització de l'ensenyament/aprenentatge de les ciències naturals*. Barcelona: Departament d'educació

Canals, R. (2009). La evaluación de la competencia social y ciudadana. *Aula de Innovación Educativa*, 187: 16-21.

Canals, R. González, N. (2012). L'estudi del medi a l'Educació Primària. Una proposta per afavorir la mirada interdisciplinària. *Perspectiva Escolar*, 366: 7-12.

Català, M. et al (2002) *Las ciencias en la escuela. Teorías y prácticas*. Barcelona: Graó

Council Of Europe. (2018). *Reference framework of competences for democratic culture*. Volume 1. Context, concepts and model. Council of Europe. Council of Europe: Strasbourg

Cooper, H. (2002). *Didáctica de la historia en la educación infantil y primaria*. Madrid: Morata.

Driver, R. I alt (1989) *Ideas científicas de la infancia y la adolescencia*. Madrid. Morata.

Fien, J. (1993). Geografía, sociedad y vida cotidiana. *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 21: 73-90.

Izquierdo, M.; Aliberas, J. (2004) *Pensar, actuar i parlar a la classe de ciències*. Bellaterra: Servei de Publicacions UAB

Jorba, J.; Sanmartí, N. (1994) *Enseñar, aprender y evaluar: un proceso deregulación continua*. Madrid: Centro de Investigación y Documentación Educativa

Novak, J.D. i Gowing, D.B. (1988) *Aprendiendo a aprender*. Barcelona. Martínez Roca.

Pagès, J. (2009). Competència social y ciudadana. *Aula de Innovación Educativa*, 187. Pàg. 7-11. 12-15.

Pujol, R.M. (2001). Les ciències, més que mai, poden ser una eina per formar ciutadans i ciutadanes. *Perspectiva escolar*, 257, 2-8.

Pujol, R.M. (2003) *Didáctica de las Ciencias en la educación primaria*. Madrid: Síntesis

Sanmartí, N. (2007) *10 ideas clave. Evaluar para aprender*. Barcelona: Graó

Santisteban, A. (2009). Cómo trabajar en clase la competencia social y ciudadana. *Aula de Innovación Educativa*, 187.

Santisteban, A. ; Pagès, J. (2006). La enseñanza de la historia en la educación primaria. Casas, M. - Tomàs, C. (coord.) *Educación Primaria. Orientaciones y Recursos*, pàg. 468/129-468/160. Barcelona: Wolters Kluwer Educación.

Programari

cap programari